

OBSAH

1	Ochrana zdraví v chovu skotu a prasat	5
1.1	Ochrana zdraví pracovníků v živočišné výrobě	5
1.1.1	Ochrana před pracovními úrazy	5
1.1.2	Ochrana před poraněním zvířaty	6
1.1.3	Ochrana před nákazami a hygiena práce	6
1.2	Zoohygienická a preventivní opatření v chovech	7
1.2.1	Hygiena reprodukce skotu a prasat	7
1.2.1.1	Hygiena reprodukce skotu	7
1.2.1.2	Hygiena reprodukce prasat	12
1.2.2	Čištění a ošetřování zvířat	14
1.2.2.1	Čištění a ošetřování v chovu skotu	14
1.2.2.2	Čištění a ošetřování v chovu prasat	15
1.2.3	Sledování zdravotního stavu zvířat, preventivní prohlídky	17
1.2.4	Hygiena přírodního prostředí	18
1.2.4.1	Hygiena půdy, pastvin a výběhů	18
1.2.5	Hygiena vody a napájení	20
1.2.5.1	Hygiena vody	20
1.2.5.2	Hygiena napájení hospodářských zvířat	23
1.2.6	Hygiena krmiv a krmení	24
1.2.6.1	Hygiena krmiv	24
1.2.6.2	Hygiena krmení	26
1.2.7	Hygiena staveb a zařízení v chovu skotu a prasat	28
1.2.7.1	Uspořádání zemědělských závodů pro živočišnou výrobu ...	28
1.2.7.2	Větrání stájí	35
1.2.7.3	Osvětlení stájí	37
1.2.7.4	Stájové kanalizace	38
1.2.7.5	Vytápění stájí	40
1.2.7.6	Mikroklima stájí	41
1.2.8	Hygiena mléčné žlázy, dojení a mléka	43
1.2.8.1	Hygiena mléčné žlázy	43
1.2.8.2	Hygiena dojení	43
1.2.8.3	Hygiena mléka	44
1.3	Preventivní opatření při výskytu nemocí	46

1.3.1	Izolace zvířat	46
1.3.2	Asanační opatření	47
1.3.2.1	Obecné zásady asanace	47
1.3.2.2	Dezinfekce	48
1.3.2.3	Dezinsekce	51
1.3.2.4	Deratizace	52
1.3.2.5	Odstraňování uhynulých zvířat a jejich produktů	53
1.3.3	Veterinární profylaxe	54
1.3.3.1	Vyšetření a zkoušky	54
1.3.3.2	Předběžná ochranně léčebná opatření	57
1.4	Opatření při onemocnění hospodářských zvířat	59
1.4.1	První pomoc	59
1.4.2	Léčiva a léky	61
1.4.2.1	Formy léků	61
1.4.2.2	Podování, vstřebávání a vylučování léků	63
1.4.2.3	Skupiny léků	64
1.4.2.4	Veterinární lékárníčka	67
1.4.3	Fixace zvířat	68
1.4.3.1	Fixace skotu	68
1.4.3.2	Fixace prasat	69
1.5	Nemoc	70
1.5.1	Definice nemoci	70
1.5.2	Vznik a vývoj nemoci	70
1.5.3	Základní chorobné procesy	72
1.5.3.1	Procesy hypobiotické	72
1.5.3.2	Procesy hyperbiotické	73
1.5.4	Záněty	74
1.5.5	Kontrola zdraví	75
1.5.6	Zjišťování onemocnění zvířat	76
1.5.6.1	Anamnéza	76
1.5.6.2	Klinické vyšetření zvířete	76
1.5.6.3	Laboratorní vyšetření	77
1.6	Projevy nemoci	78
1.6.1	Nemoci nenakažlivé	78
1.6.1.1	Nemoci trávicího ústrojí	78
1.6.1.2	Nemoci přeměny látkové	82
1.6.1.3	Nemoci dýchacího ústrojí	86
1.6.1.4	Nemoci rozmnožovacího ústrojí	87
1.6.2	Nemoci nakažlivé a parazitární	89

1.6.2.1	Základní pojmy	89
1.6.2.2	Nebezpečné nákazy	90
1.6.3	Infekční a parazitární nemoci skotu	91
1.6.3.1	Stájové nákazy telat	91
1.6.3.2	Nakažlivý zánět vemene	93
1.6.3.3	Trichofytóza neboli opar lysivý	94
1.6.3.4	Leukóza	94
1.6.3.5	Aktinomykóza a aktinobacilóza	95
1.6.3.6	Nákazy postihující rozmnožovací ústrojí	95
1.6.3.7	Slintavka	97
1.6.3.8	Tuberkulóza	98
1.6.3.9	Sněť slezinná - antrax	99
1.6.3.10	Plicní červivost - diktyokaulóza	99
1.6.3.11	Střečkovitost	100
1.6.4	Infekční a parazitární nemoci prasat	101
1.6.4.1	Sípavka	101
1.6.4.2	Chřipka	102
1.6.4.3	Aujeszkyho nemoc	103
1.6.4.4	Infekční zánět žaludku a střev	103
1.6.4.5	Mor prasat	104
1.6.4.6	Červenka prasat	104
1.6.4.7	Salmonelóza prasat	105
1.6.4.8	Škrkavčitost	105
1.6.4.9	Svalovitost	106
1.6.4.10	Strongylóza	106
1.6.4.11	Svrab	106
1.6.4.12	Vši	107
1.6.5	Nemoci přenosné ze zvířat na člověka	107
1.6.5.1	Tuberkulóza	108
1.6.5.2	Brucelóza	108
1.6.5.3	Sněť slezinná	109
1.6.5.4	Dermatomykózy	109
1.6.5.5	Kravské neštovice	109
1.6.5.6	Paratyf	109
1.6.5.7	Červenka	110
2	Plemenářská práce v chovu skotu a prasat	111
2.1	Význam a podstata plemenářské práce	111
2.1.1	Základy genetiky	111

2.1.1.1	Předmět genetiky a základní pojmy	111
2.1.1.2	Metody zkoumání dědičnosti a proměnlivosti	113
2.1.1.3	Mendelovy zákony	115
2.1.1.4	Vazba vloh	120
2.1.1.5	Vzájemné působení /interakce/ vloh	121
2.1.2	Genetika populací	122
2.1.2.1	Základní pojmy a poučky	122
2.1.3	Dědičnost kvalitativních znaků	123
2.1.3.1	Dědičnost zbarvení a některých morfologických znaků u skotu a prasat	124
2.1.3.2	Dědičnost zakrslosti	124
2.1.3.3	Dědičnost pohlaví	125
2.1.3.4	Dědičnost znaků a vlastností ve vztahu k pohlaví	125
2.1.3.5	Dědičnost mimojaderná	125
2.1.3.6	Dědičnost krevních skupin	126
2.1.4	Genetika kvantitativních znaků	127
2.1.4.1	Proměnlivost	127
2.1.4.2	Dědivost	128
2.1.4.3	Korelace mezi vlastnostmi	129
2.1.5	Význam plemenářské práce pro rozvoj živočišné výroby ..	130
2.1.5.1	Organizace a řízení plemenářské služby v ČSSR	130
2.1.5.2	Hlavní úkoly plemenářské služby v ČSR	131
2.1.5.3	Zákon o plemenitbě hospodářských zvířat a vykonávací předpisy	133
2.2	Výběr v chovu hospodářských zvířat	134
2.2.1	Způsoby selekce a jejich třídění	135
2.2.2	Selekční efekt	136
2.2.3	Selekce na základě užítkovosti příbuzných jedinců a vlastní užítkovosti	137
2.2.4	Selekce na základě užítkovosti předků	137
2.2.5	Selekce na základě užítkovosti sourozenců a polosourozenců	137
2.2.6	Selekce na základě vlastní užítkovosti	138
2.2.7	Selekce na základě užítkovosti potomků podle plemenné hodnoty	138
2.3	Metody plemenitby	139
2.3.1	Rozdělení metod plemenitby	139
2.3.2	Čistokrevní plemenitba	140
2.3.2.1	Liniová plemenitba	141

2.3.2.2	Meziliniové plemenitba	142
2.3.2.3	Osvěžení krve	142
2.3.3	Křížení	142
2.3.3.1	Užitkové křížení	143
2.3.3.2	Pozměňovací křížení	144
2.3.4	Příbuzenská plemenitba - inbríding	145
2.4	Plemenářské práce v chovu skotu	147
2.4.1	Komplexní selekční program v chovu skotu	147
2.4.2	Zjišťování vlastní užitkovosti zvířat	149
2.4.2.1	Kontrola užitkovosti skotu - KU	149
2.4.2.2	Kontrola užitkovosti mladého skotu	150
2.4.2.3	Zkoušky růstové schopnosti býčků	150
2.4.3	Kontrola dědičnosti plemenných býků	150
2.4.3.1	Kontrola dědičnosti mléčné užitkovosti	151
2.4.3.2	Kontrola dědičnosti dojitelnosti - KDD	151
2.4.3.3	Kontrola dědičnosti výkrmnosti	152
2.4.4	Hodnocení plemenného skotu	153
2.4.4.1	Hodnocení podle původu	153
2.4.4.2	Hodnocení podle zevnějšku	153
2.4.4.3	Hodnocení plemenného skotu podle vlastní užitkovosti .	154
2.4.4.4	Selekce ve stádech	155
2.4.4.5	Plemenné knihy	156
2.4.4.6	Šlechtitelské chovy	156
2.5	Plemenářské práce v chovu prasat	157
2.5.1	Hybridizační program v chovu prasat	157
2.5.1.1	Postup při vytváření hybridních prasat	158
2.5.1.2	Metody plemenitby	158
2.5.2	Kontrola užitkovosti prasat	161
2.5.2.1	Kontrola užitkových vlastností kanců a prasnic	162
2.5.2.2	Zkoušky výkrmnosti a jatečné hodnoty potomstva plemenných kanců a prasnic	163
2.5.2.3	Zkoušky vlastní užitkovosti plemenných a chovných prasat pomocí ultrazvuku	165
2.6	Výpočetní technika v plemenářské práci	167
2.6.1	Automatizovaný informační systém v chovu skotu	167
2.6.1.1	Subsystém "kontrola užitkovosti"	168
2.6.1.2	Subsystém "kontrola dědičnosti"	169
2.6.1.3	Subsystém "inseminace"	170
2.6.1.4	Subsystém "veterinární informace"	171

2.6.2	Automatizovaný informační systém v chovu prasat	171
3	Péče o životní prostředí	174
3.1	Význam péče o životní prostředí	174
3.1.1	Typy životního prostředí	175
3.2	Tvorba a ochrana životního prostředí	175
3.2.1	Znečištění ovzduší	177
3.2.2	Znečištění vod a ohrožení zásobování vodou	178
3.2.3	Znehodnocování půdy	179
3.2.4	Narušení biofondu	181
3.3	Vztah zemědělské výroby k životnímu prostředí	182
3.3.1	Vliv živočišné výroby na životní prostředí	186
3.3.1.1	Vliv živočišné výroby na spotřebu a znečištění vody ..	188
3.3.2	Vliv dopravy v zemědělské výrobě na životní prostředí	190
3.4	Pracovní prostředí v živočišné výrobě	191
4	Cvičení	193
4.1	Hodnocení hygieny pracoviště v živočišné výrobě	193
4.2	Nácvik fixace zvířat	194
4.3	Příprava a podávání léků	195
4.4	Pomoc při veterinárních zákrocích	197
4.5	Kontrola mléčné užitkovosti skotu	199
4.6	Zkoušky dojitelnosti skotu	201
4.7	Kontrola dědičnosti mléčné užitkovosti skotu	202
4.8	Kontrola užitkovosti prasat	202
4.9	Sestavení přípařovacího plánu pro skot	203
	Seznam literatury	205